

Lemmer noord, woningbouw

QuickScan

JM ecologie b.v., 2024

QuickScan Lemmer noord, woningbouw

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming

Rapportnummer

R24.024

Status

1.0 (definitief)

Datum

01-02-2024

Opdrachtgever

Wind Groep
Postbus 160
9200 AD Drachten

Auteur

Corine Bos

Controle

Jildou Dekker

Voorpagina

Overzicht plangebied

Te citeren als

Bos, C. 2024. QuickScan Lemmer noord, woningbouw; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport R24.024, JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de QuickScan	4
1.5	Werkwijze	5
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie.....	6
2.2	Ingreep.....	8
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie	9
3.1	Vogels.....	9
3.2	Vleermuizen	12
3.3	Overige zoogdieren.....	13
3.4	Vissen.....	15
3.5	Overige fauna.....	15
3.6	Vaatplanten	16
4	Effecten en gevolgen.....	17
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	17
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	18
5	Mitigerende maatregelen	20
5.1	Algemene broedvogels; mitigatie	20
5.2	Vleermuizen; mitigatie.....	21
5.3	Bever en otter; mitigatie	21
5.4	Waterspitsmuis en Noordse woelmuis; nader onderzoek.....	21
5.5	Grote modderkruiper; nader onderzoek	22
6	Conclusie.....	23
	Geraadpleegde bronnen.....	24

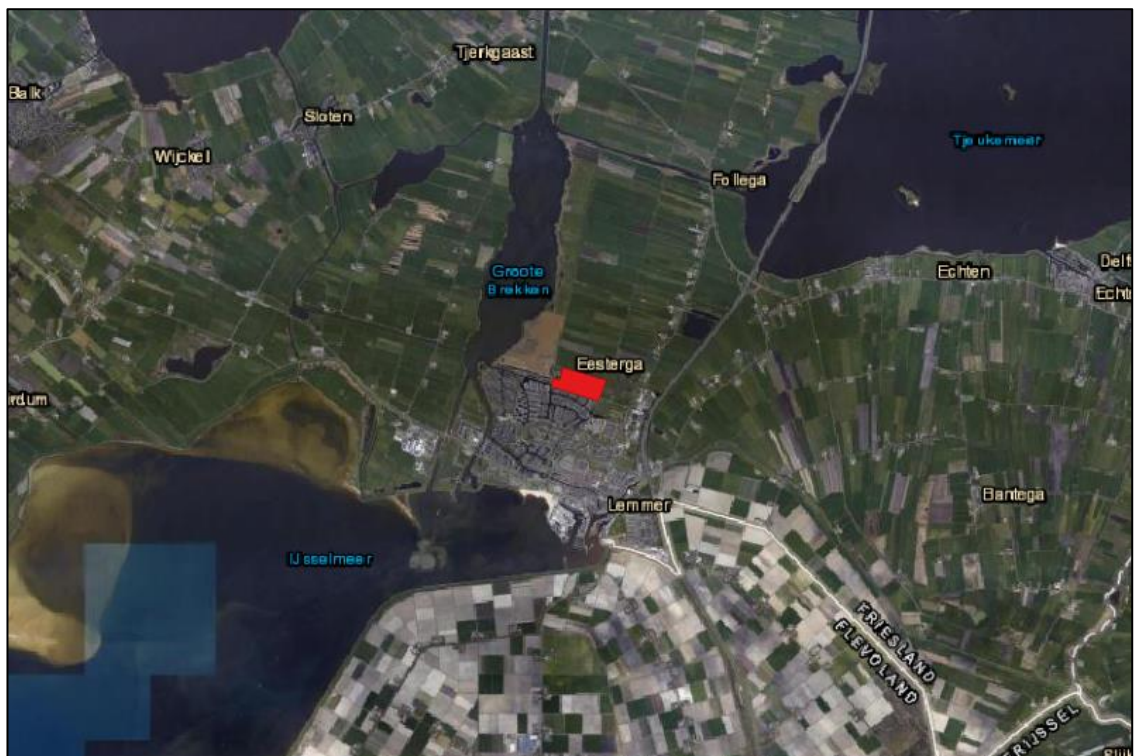
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van De Kompanjon BV ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan een perceel langs de Wielewei te Lemmer, gemeente De Fryske Marren, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens om op dit perceel, welke momenteel deels in gebruik is als grasland en deels ingezaaid is met vezelhennep, woningbouw te realiseren. Om te onderzoeken hoe de geplande voornemens zich verhouden tot (potentieel) aanwezige beschermde natuurwaarden in en nabij het plangebied en of deze negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen, is er een QuickScan uitgevoerd.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen ten noorden van de Wielewei in Lemmer. Lemmer is gelegen in het zuidwesten van Friesland. Lemmer ligt ten noorden van Emmeloord en ten zuidwesten van Joure. Het plangebied bestaat uit een agrarisch perceel. Ten zuiden liggen de woonwijken van Lemmer met verschillende watergangen. Ten westen van het plangebied ligt een natuurgebied met vogelkijkplaats en het meer de Groote Brekken. Ten oosten loopt de snelweg A6 en het bosperceel en ten noorden bestaat de omgeving uit agrarische percelen en het Tjeukemeer. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood vlak) (bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht. Vanaf 1 juli 2022 geldt in de provincie Friesland mogelijk ook een aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden.

Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande werkzaamheden, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en overige provinciaal beschermde gebieden) en bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de uitvoering van de werkzaamheden meerdere jaren wordt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlassen en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Corine Bos van JM ecologie b.v. op 20 mei 2022. Het bezoek is uitgevoerd van 11:00 tot 12:30 uur, bij 17°C en 2 Bft, op een droge bewolkte dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregelen en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen ten noorden van de Wielewei in Lemmer. Lemmer is gelegen in het zuidwesten van Friesland. Ten zuiden liggen de woonwijken van Lemmer met verschillende watergangen. Ten westen van het plangebied ligt een natuurgebied met vogelkijkplaats en het meer de Groote Brekken.

Het plangebied zelf betreft aan agrarisch perceel tussen de Wielewei en de Tramdyk in het noorden van Lemmer. Aan de noordzijde van het plangebied zijn de percelen ingezaaid met vezelhennepe. De zuid- en oostzijde van het plangebied is voornamelijk begroeid met hoge grassen en kruiden. Tussen de percelen liggen enkele watergangen, waarvan sommige droog lagen en enkele vol water stonden. De oevers waren begroeid met riet. Ten noordwesten van het plangebied ligt een waterzuiveringsinstallatie, waar omheen een bomenrij aanwezig is en afgeschermd is met een hek.

Afbeelding 2.1. Begrenzing van het plangebied in Lemmer (rood kader) (bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Plangebied gezien vanaf zuiden.

Afbeelding 2.3. Watergang langs plangebied.

Afbeelding 2.4. Plangebied ingezaaid met vezelhenep.

Afbeelding 2.5. Watergang in plangebied.

Afbeelding 2.6. Plangebied gezien vanaf oosten.

Afbeelding 2.7. Plangebied gezien vanaf zuiden.

Afbeelding 2.8. Bos ten oosten van plangebied.

Afbeelding 2.9. Plangebied langs Wielewei.

2.2 Ingreep

De opdrachtgever is voornemens om woningbouw te realiseren op de agrarische percelen. Hierbij zijn nog twee schetsen, waartussen gekozen moet worden. Afbeelding 2.10 geeft denkrichting De Linten weer, de andere schets betreft denkrichting Eilandenrijk, waarbij de woningen meer als eilanden tussen de watergangen zullen liggen. In de nieuwe situatie komt er mogelijk een trekpondje en er zal een ruimte zijn voor een speeltuin. Langs de waterzuiveringsinstallatie wordt een zonnepanelenveld gerealiseerd en er komen wandel- en fietsroutes rond het plangebied. Tevens worden er aan zuidoostzijde en zuidwestzijde van het plangebied appartementen gerealiseerd. In de plannen opgenomen

Afbeelding 2.10. Toekomstige situatie plangebied in Lemmer, denkrichting De Linten (bron: Wind Groep).

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

Gedurende het terreinbezoek is een zone rondom het plangebied bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. Deze zone wordt gehanteerd, omdat werkzaamheden die plaatsvinden binnen het plangebied effecten kunnen hebben op de omgeving. Deze zone wordt door de ter zake kundige ecooloog tijdens het terreinbezoek bepaald.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 tot en met 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012).

Naast de jaarrond beschermde nesten van categorie 1 tot en met 4 zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 1 tot en met 5 zijn vermeld in tabel 3.1.

Tabel 3.1. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Friesland (tot inwerkingtreding omgevingswet).

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boomvalk	4	Blauwe reiger	5	IJsvogel	5
Buizerd	4	Boerenwaluw	5	Kleine bonte specht	5
Gierzwaluw	2	Bonte vliegenvanger	5	Kleine vliegenvanger	5
Grote gele kwikstaart	3	Boomklever	5	Koolmees	5
Havik	4	Boomkruiper	5	Kortsnavelboomkruiper	5
Huismus	2	Bosuil	5	Oeverwaluw	5
Kerkuil	3	Brilduiker	5	Pimpelmees	5
Oehoe	3	Draaihals	5	Raaf	5
Ooievaar	3	Eidereend	5	Ruigpootuil	5
Ransuil	4	Ekster	5	Spreeuw	5
Roek	2	Gekraagde roodstaart	5	Tapuit	5
Slechtvalk	3	Glanskop	5	Torenvalk	5
Sperwer	4	Grauwe vliegenvanger	5	Zeearend	5
Steenuil	1	Groene specht	5	Zwarte kraai	5
Wespendief	4	Grote bonte specht	5	Zwarte mees	5
Zwarte wouw	4	Hop	5	Zwarte roodstaart	5
		Huiswaluw	5	Zwarte specht	5

Uit een conceptversie omgevingsverordening van 2021 blijkt dat mogelijk met ingang van de omgevingsverordening in de provincie Fryslân een nieuwe lijst met jaarrond beschermde nesten in werking treedt, deze is echter nog niet definitief gemaakt en daarom nog niet geldig. Ook is het mogelijk dat deze lijst nog wijzigt of aan bepaalde voorwaarden verbonden is. In tabel 3.2 is opgenomen welke soorten met ingang van de omgevingsverordening jaarrond beschermd zijn in de provincie Fryslân.

Tabel 3.2. Aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten in de provincie Friesland vanaf inwerkingtreding omgevingswet (mogelijk vanaf 2023).

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Aalscholver	2	Ransuil	4	Bergeend	5
Blauwe reiger	2	Ringmus	2	Blauwe kiekendief	5
Boomvalk	4	Roek	2	Boerenwaluw	5
Bosuil	3	Slechtvalk	3	Bontbekplevier	5
Buizerd	4	Sperwer	4	Eider	5
Draaihals	4	Steenuil	1	Gekraagde roodstaart	5
Dwergstern	2	Stormmeeuw	2	Glanskop	5
Gierzwaluw	2	Torenvalk	3	Grote mantelmeeuw	5
Grote gele kwikstaart	3	Wespendief	4	Grutto	5
Grote stern	2	Zeearend	4	Kleine bonte specht	5
Grote zilverreiger	2	Zwarte specht	3	Kleine mantelmeeuw	5
Havik	4	Zwarte stern	2	Kokmeeuw	5
Huismus	1	Zwarte wouw	4	Kraanvogel	5
Huiswaluw	2	Zwartkopmeeuw	2	Middelste bonte specht	5
Ijsvogel	3			Oeverwaluw	5
Kerkuil	1			Paapje	5
Lepelaar	2			Ruigpootuil	5
Noordse stern	2			Scholekster	5
Oehoe	3			Spreeuw	5
Ooievaar	3			Strandplevier	5
Purperreiger	2			Visdief	5
Raaf	3			Zilvermeeuw	5

Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

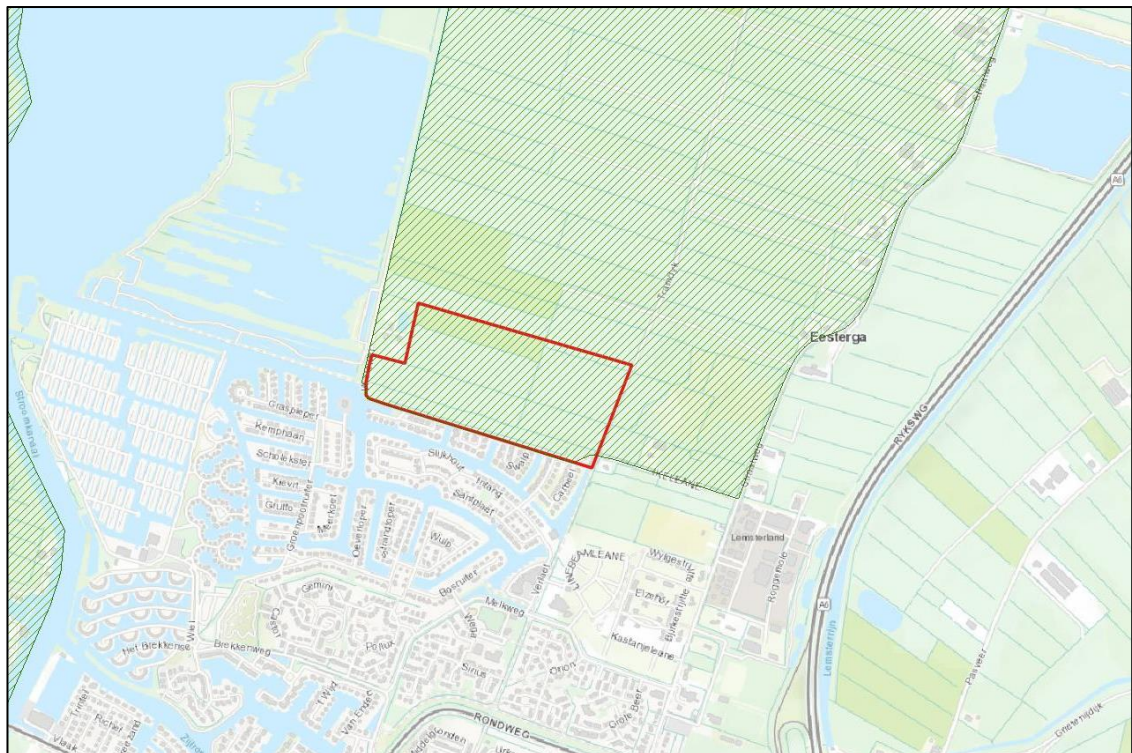
Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten in en binnen de verstoringszone van het plangebied. Er zijn geen boomnesten aangetroffen in en binnen de verstoringszone van het plangebied. Tevens zijn er geen palen of masten rond het plangebied aanwezig. Ten oosten van het plangebied is een bosschage gelegen met hoge bomen. Dit bosschage ligt echter op ruim 80 meter afstand tot het plangebied. Op basis van aanwezig habitat, afwezigheid van hoge bomen met holtes, palen en masten binnen en rond het plangebied en afstand tot zoute milieus, grote wateren en bosrijke gebieden kunnen nesten van aalscholver, blauwe reiger, boomvalk, bosuil, buizerd, draaihals, dwergstern, grote stern, grote zilverreiger, havik, lepelaar, noordse stern, oehoe, ooievaar, purperreiger, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, stormmeeuw, torenvalk, wespendief, zeearend, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw en zwartkopmeeuw uitgesloten worden. De watergangen binnen het plangebied zijn ongeschikt voor grote gele kwikstaart en ijsvogel vanwege de afwezigheid van een steile oever en nissen en bomen langs de oever. Er is geen bebouwing aanwezig binnen het plangebied en geen rommelhoekjes of knotwilgen met holtes, waardoor nesten van huismus, ringmus, gierzwaluw, kerkuil, steenuil en huiswaluw uitgesloten kunnen worden binnen het plangebied. De woningen ten zuiden van het plangebied kunnen echter wel geschikte nestgelegenheden bieden voor de huismus, ringmus en gierzwaluw vanwege de dakpannen daken, waaronder ruimte aanwezig is. Tevens zijn er enkele huismussen waargenomen op de daken van deze woningen. Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus, ringmus en gierzwaluw rond het plangebied kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van huismus, ringmus en gierzwaluw staan beschreven in paragraaf 4.2.

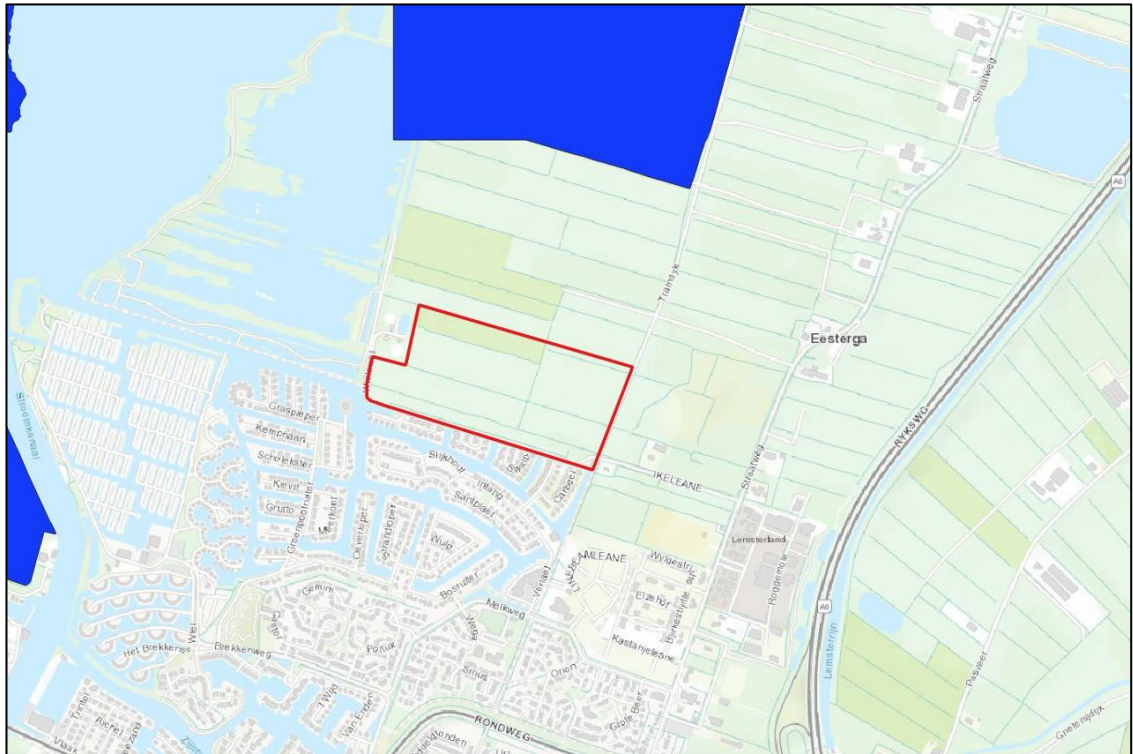
Mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar aanwezigheid van mogelijk jaarrond beschermde nesten van vogels. Er zijn geen nesten waargenomen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest. In een eerdere versie van deze QuickScan is het advies voor een nader onderzoek naar de grutto opgenomen. Echter betrof het gebied destijds een weidevogelkansgebied, aangewezen door de provincie Friesland. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024 is de begrenzing van dit weidevogelkansgebied aangepast. Hierdoor valt het plangebied niet meer onder een weidevogelkansgebied. Op ongeveer 600 meter ten noorden van het plangebied is een weidevogelparel gelegen, wat zeer geschikt broedgebied betreft voor de grutto en waar ook broedgevallen bekend zijn. Op basis van nieuwe inzichten is gebleken dat het plangebied minimaal geschikt is voor de grutto; het gebied wordt niet meer beheerd als weidevogelkansgebied, er wandelen regelmatig mensen met honden en het gebied wordt gemaaid en beheerd. Op basis van deze nieuwe inzichten wordt nader onderzoek naar de grutto niet meer geadviseerd.

Wel dient er rekening te worden gehouden met de weidevogelparel op 600 meter afstand van de geplande nieuwbouwwoningen, die door de werkzaamheden en de nieuwe situatie mogelijk verstoord kan worden (zie paragraaf 4.2).

Afbeelding 3.1. Ligging van de weidevogelkansgebieden in Friesland voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024.

Afbeelding 3.2. Ligging van de weidevogelkansgebieden in Friesland na de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024.

Voor overige soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest zijn geen geschikte broedgelegenheden, of is er voldoende alternatieve broedgelegenheid beschikbaar in de omgeving. Er is daarom geen ecologisch zwaarwegende reden om deze nesten als jaarrond beschermd te beschouwen. Deze vogels worden daarom behandeld onder 'algemene broedvogels'.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten (categorie 5) van de grutto staan beschreven in paragraaf 4.2.

Algemene broedvogels

Er is binnen en rond het plangebied geschikt habitat aanwezig voor diverse soorten algemene broedvogels. In de bomenrij langs het waterzuiveringsbedrijf kunnen diverse zangvogels als merel en vink tot broeden komen, op de agrarische percelen kunnen diverse weidevogels tot broeden komen en langs de watergangen kunnen diverse watervogels tot broeden komen. Aanwezigheid van algemene broedvogels kan niet uitgesloten worden.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foeragegebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de

vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig, waardoor aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen binnen het plangebied uitgesloten kan worden. Wel kunnen de woningen ten zuiden van het plangebied geschikte verblijfplaatsen bieden voor gebouwbewonende vleermuizen. De aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen in de omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Er zijn in de bomen op en rond het plangebied geen holtes, scheuren, spleten of loshangend schors waargenomen. De aanwezigheid van boombewonende vleermuissoorten kan daarmee worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op potentiële vleermuisverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Vliegroutes

Rond het plangebied zijn diverse lijnvormige elementen, die dienst kunnen doen als vliegrouteondersteuning, zoals de woningen, bomenrijen en watergangen. Er zijn echter voldoende alternatieve bomenrijen, bebouwing en watergangen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van een essentiële vliegrouteondersteuning wordt uitgesloten.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied genoeg minstens even geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentieel foerageergebied beschouwd.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdiersoorten. Het gaat hier om de bever, boommarter, das en otter. Tevens kan de aanwezigheid van de waterspitsmuis en Noordse woelmuis niet worden uitgesloten vanwege het aanwezige habitat en bekende verspreidingsgegevens. Andere soorten worden op basis van habitat en bekende verspreiding niet verwacht in en rond het plangebied.

Bever

Bevers maken vooral gebruik van het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en es (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de bever rond het plangebied, voornamelijk in het natuurgebied ten westen van het plangebied. Dit natuurgebied bevat veel rietvelden en dekking, waardoor dit geschikt leefgebied voor de bever kan bieden. Mogelijk heeft de bever hier verblijfplaatsen. De aanwezigheid van de bever in de omgeving van het plangebied kan daardoor niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op leefgebied van de bever staan beschreven in paragraaf 4.2.

Boommarter

De boommarter is een soort van een bosrijke omgeving. In Nederland komt de boommarter in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenholten, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan (Zoogdiervereniging, z.d.). Er is één waarneming bekend van de boommarter rond het plangebied. Binnen het plangebied is te weinig dekking en zijn er geen bomen met holtes waargenomen. Mogelijk heeft de boommarter verblijfplaatsen in het bos ten oosten van het plangebied. Dit ligt echter op ruim 80 meter afstand van het plangebied. De aanwezigheid van de boommarter kan daarmee worden uitgesloten.

Das

De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (Zoogdiervereniging z.d.). Er is één waarneming bekend van de das rond het plangebied, dit betrof een dood exemplaar. Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor de das vanwege onvoldoende dekking en teveel verstoring door de naastgelegen woonwijk. Het natuurgebied ten westen van het plangebied betreft een moerasgebied met een hoge grondwaterstand, waardoor dit ongeschikt habitat betreft voor de das. Mogelijk heeft de das wel verblijfplaatsen in het bos ten oosten van het plangebied. Dit ligt echter op ruim 80 meter afstand van het plangebied en er is genoeg overig foerageergebied in de omgeving. De aanwezigheid van de das wordt daarmee uitgesloten.

Otter

Otters leven in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Overdag verblijft de otter in een dagrustplaats die zich bevindt op oevers in dichte oevervegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de otter rond het plangebied, deze waarnemingen zijn voornamelijk gedaan rond de Groote Brekken en het IJsselmeer. De watergangen in het plangebied zijn niet direct verbonden met grotere watergangen en zijn te klein en ondiep voor de otter. Mogelijk wordt het gebied ten westen van het plangebied wel gebruikt door de otter vanwege de aanwezigheid van rietvelden met veel dekking en grotere waterpartijen. De aanwezigheid van de otter in de omgeving van het plangebied kan daardoor niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op leefgebied van de otter staan beschreven in paragraaf 4.2.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis kan in allerlei typen grotere en kleinere wateren leven, zolang het water schoon is. Daarnaast is het belangrijk dat er een goed ontwikkelde onderwatervegetatie aanwezig is en een ruige oevervegetatie met voldoende schuilmogelijkheden (Zoogdiervereniging, z.d.). De watergangen binnen het plangebied bieden mogelijk geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis vanwege de ruige oevervegetatie met voldoende schuilmogelijkheden en schoon, helder water. De aanwezigheid van de waterspitsmuis kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op leefgebied van de waterspitsmuis staan beschreven in paragraaf 4.2.

Noordse woelmuis

De noordse woelmuis is gebonden aan waterrijke milieus. De soort leeft in gebieden met een hoge vegetatie, zoals rietlanden, moerassen, extensief gebruikte weilanden en terreinen die periodiek overstromen (Zoogdiervereniging, z.d.). Een deel van het plangebied betreft een extensief gebruikt weiland met hoge begroeiing en veel schuilmogelijkheden. Dit kan mogelijk geschikt leefgebied voor de Noordse woelmuis betreffen. De aanwezigheid van de Noordse woelmuis kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op leefgebied van de Noordse woelmuis staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.4 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van een beschermde vissensoort. Het gaat hier om de grote modderkruiper. Andere soorten worden op basis van habitat en bekende verspreiding niet verwacht in en rond het plangebied.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper leeft in ondiepe wateren met een dikke modderlaag en uitbundige waterplantengroei. Door een gespecialiseerde huid- en darmademhaling (via ingeslikte lucht) kunnen grote modderkruipers overleven in situaties met lage zuurstofgehalten. De soort is in staat om in drooggevallen sloten ingegraven in de modderlaag enige tijd te overleven door gebruik te maken van huidademhaling (RAVON, z.d.). Er zijn twee waarnemingen bekend van grote modderkruiper rond het plangebied. De watergangen in het plangebied bieden geschikt habitat voor de grote modderkruiper vanwege de aanwezigheid van een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. De aanwezigheid van grote modderkruiper kan hier niet uitgesloten worden.

Consequenties van de ingreep op leefgebied van de grote modderkruiper staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.5 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten zoals amfibieën, reptielen, insecten, kreeftachtigen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied en worden ook niet verwacht op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreidingsgegevens.

3.6 Vaatplanten

Er zijn rond het plangebied geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten. De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid-Limburg. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Onderstaand wordt gebruik gemaakt van de term “verstoringszone”. Deze term heeft betrekking tot de invloedssfeer welke is bepaald op de verwachte maximale verstoring die de onderhavige werkzaamheden mogelijk hebben op aanwezige natuurwaarden. Hierbij is rekening gehouden met tussenliggende elementen, visuele verstoring, verstoring door geluid, en verstoring door trillingen. De verstoringszone is per mogelijk aanwezige soort op basis van expert judgement bepaald aan de hand van deze versturende effecten en omgevingselementen, alsmede de gevoeligheid van de betreffende soort op basis van ecologie.

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde nesten	Huismus, ringmus, gierzwaluw en grutto (buiten plangebied).	3.1	Potentieel
Algemene broedvogels	Diverse soorten.	3.1	Potentieel
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten (buiten plangebied).	3.5	Potentieel
Zoogdieren	Bever, otter, waterspitsmuis en Noordse woelmuis.	3.5/3.10	Potentieel
Vissen	Grote modderkruiper.	3.10	Potentieel

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten

De woningen ten zuiden van het plangebied bieden mogelijk geschikte nestlocaties aan de huismus, ringmus en gierzwaluw. Deze soorten zijn gewend aan urbane verstoring en broeden vaak rond menselijke activiteit. Vanwege de reeds aanwezige verstoring door de woonwijk en wegen wordt extra verstoring door de werkzaamheden uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen wat betreft jaarrond beschermde nesten van huismus, ringmus en gierzwaluw.

Het plangebied zelf betreft geen geschikt broedgebied voor de grutto, maar de weidevogelparel op 600 meter ten noorden van het plangebied wel. Er is een rapport opgesteld, waarin de verstoringsafstanden voor weidevogels in Fryslân is onderzocht (Bruinzeel en Schotman, 2011). De provincie Friesland hanteert voor huizen binnen de bebouwde kom een verstoringsafstand van 300 meter op weidevogels, dit komt overeen met de literatuurwaarden. Gezien het plangebied op 600 meter van de weidevogelparel gelegen is, zal dit geen verstoring opleveren voor broedgevallen van de grutto. Echter wordt wel geadviseerd om aan de noordzijde van het plangebied een grondwal met struiken aan te leggen, zodat de nieuwbouwwoningen meer afgescheiden worden van het open landschap ten noorden hiervan. Hierdoor wordt verstoring door geluid en licht gedempt en wordt de kans dat weidevogels in de weidevogelparel verstoord worden nog kleiner.

Wanneer deze werkwijze wordt aangehouden, zijn er geen negatieve effecten op de grutto en de weidevogelparel ten noorden van het plangebied.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringszone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen, worden mogelijk aanwezige broedende vogels in en rond het plangebied verstoord en hun nesten vernietigd. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

De woningen ten zuiden van het plangebied dienen mogelijk als kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten als de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraamverblijf), laatvlieger en meervleermuis. Wanneer de werkzaamheden na zonsondergang plaatsvinden in de actieve periode van vleermuizen, kan er mogelijk lichtverstoring optreden van verblijfplaatsen. Het verstoren van verblijfplaatsen is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Bever en otter

Het natuurgebied ten westen van het plangebied betreft mogelijk essentieel leefgebied voor de otter en de bever. In dit gebied zijn wandelaars en fietsers aanwezig door de aanwezige wandelpaden, tevens is er een vogelkijkhut aanwezig. Overdag is er dus reeds veel verstoring aanwezig, waardoor de werkzaamheden overdag geen negatief effect zullen opleveren voor de bever en de otter. Wanneer de werkzaamheden na zonsondergang plaatsvinden, worden mogelijk aanwezige bevers en otters verstoord. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.4 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Waterspitsmuis en Noordse woelmuis

Het plangebied betreft mogelijk geschikt habitat voor de waterspitsmuis en de Noordse woelmuis. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden en de watergangen aangetast worden, wordt dit habitat mogelijk vernietigd. Tevens kunnen deze soorten daardoor verwond of gedood worden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.5 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Grote modderkruiper

De watergangen binnen het plangebied en rond het plangebied bieden mogelijk geschikt habitat voor de grote modderkruiper. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden, worden deze watergangen gedempt en aangetast. Hierdoor wordt dit mogelijke leefgebied voor de grote modderkruiper vernietigd en kunnen deze dieren gedood of verwond raken. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.6 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Algemene broedvogels	Diverse soorten.	3.1	Potentieel	Mitigatie
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten.	3.5	Potentieel	Mitigatie
Zoogdieren	Bever en otter.	3.5	Potentieel	Mitigatie
Zoogdieren	Waterspitsmuis en Noordse woelmuis.	3.10/3.5	Potentieel	Nader onderzoek
Vissen	Grote modderkruiper.	3.10	Potentieel	Nader onderzoek

5.1 Algemene broedvogels; mitigatie

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringzone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Men dient daarom de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Vanwege de ligging van het plangebied binnen weidevogelkansgebied is het niet mogelijk om het gebied voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te maken voor broedvogels, of te midden van het vogelbroedseizoen te starten met de werkzaamheden. Er dient daarom altijd buiten het broedseizoen (15 maart tot en met 15 juli) gewerkt te worden en dient er gecompenseerd te worden voor het verlies aan areaal van weidevogelkansgebieden.

5.2 Vleermuizen; mitigatie

De woningen ten zuiden van het plangebied bieden mogelijk verblijfplaatsen aan gebouwbewonende vleermuissoorten. Indien 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober), kan er lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting optreden. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Een dergelijk effect is in strijd met de Wet natuurbescherming. Om effecten van lichtuitstraling te voorkomen wordt geadviseerd om eventueel te gebruiken verlichting weg te draaien van de omliggende woningen en bebouwing. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst) gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn op de werkzaamheden zodat er geen licht naar de omgeving kan uitstralen. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van een licht gekozen voor amberkleurige verlichting.

5.3 Bever en otter; mitigatie

Het natuurgebied ten westen van het plangebied biedt mogelijk geschikt habitat voor de bever en de otter. De bever en de otter zijn meestal 's nachts actief, overdag zijn ze meestal te vinden in hun verblijfplaatsen. Verstoring van deze soorten is overdag uitgesloten vanwege de reeds aanwezige verstoring, maar de werkzaamheden en nieuwe situatie kunnen wel verstoring opleveren wanneer de bever en otter 's nachts actief worden.

Het is daarom aan te raden om aan de westzijde van het plangebied geen extra verlichting te plaatsen, zodat het gebied donker blijft en er geen lichtverstoring optreedt voor de otter en de bever. Tevens wordt aangeraden om aan de westzijde van het plangebied een bomerrij met bosschages aan te leggen, zodat de nieuwe woonwijk meer afgeschermd wordt van dit natuurgebied. Wanneer deze maatregelen gevolgd worden, zijn er geen vervolgstappen wat betreft de bever en de otter.

5.4 Waterspitsmuis en Noordse woelmuis; nader onderzoek

Het plangebied betreft mogelijk geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis en Noordse woelmuis. Om te bepalen deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied, zal nader onderzoek uitgevoerd moeten worden.

Dit nader onderzoek kan uitgevoerd worden met behulp van zogenaamde lifetraps, waarmee muizen levend gevangen en vervolgens op soort gedetermineerd kunnen worden. Indien dit onderzoek uitgevoerd wordt binnen de optimale periode, dan zijn 3 onderzoeksnachten (6 controles) benodigd, later in het jaar dienen 4 onderzoeksnachten (8 controles) gedaan te worden om de aanwezigheid van waterspitsmuis en Noordse woelmuis te bevestigen dan wel uit te sluiten. Als uit het nader onderzoek blijkt dat de waterspitsmuis en Noordse woelmuis afwezig zijn, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft de bescherming van deze soorten. Indien de waterspitsmuis of Noordse woelmuis echter wel aangetroffen wordt, dan dient er een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden bij de provincie voor het verwijderen van habitat van de waterspitsmuis en/of Noordse woelmuis, waarbij de nodige mitigerende en compenserende maatregelen genomen moeten worden.

5.5 Grote modderkruiper; nader onderzoek

De watergangen binnen het plangebied bieden mogelijk geschikt leefgebied voor de grote modderkruiper. Om te bepalen of grote modderkruiper aanwezig is in de watergang(en) zal nader onderzoek uitgevoerd moeten worden.

Nader onderzoek kan uitgevoerd worden middels verschillende methodes. De meest gangbare methode is door middel van environmental DNA. Deze methode dient gebruikt te worden in de periode maart – juli of september tot november. “Environmental DNA (eDNA) is een nieuwe methode om de aanwezigheid van soorten in een water aan te tonen. De methode is gebaseerd op het feit dat alle in het water levende dieren via faeces, huidcellen en urine DNA in het water achter laten. Door het unieke oplossende vermogen van water verspreidt dit DNA zich over een groot oppervlak. De methode eDNA richt zich op dit in het water aanwezige DNA. Door watermonsters te nemen en het DNA hieruit te extraheren via een speciale methode is het mogelijk de aanwezigheid van een soort in het water aan te tonen zonder dat de soort zelf gevangen hoeft te worden.” (RAVON, z.d.). Indien uit het nadere onderzoek blijkt dat de grote modderkruiper afwezig is, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft deze soort. Als de grote modderkruiper wel aanwezig is, dan moet een ontheffing aangevraagd worden op de Wet natuurbescherming, waarbij de nodige mitigerende en compenserende maatregelen genomen moeten worden.

6 Conclusie

In opdracht van De Kompanjon BV heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd voor een agrarisch perceel in Lemmer, gemeente De Fryske Marren, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens om op dit perceel, welke momenteel in gebruik is als grasland en perceel waarop vezelhennep geteeld wordt, woningbouw te realiseren. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

Uit de QuickScan is gebleken dat er mogelijk jaarrond beschermde nesten van huismus, ringmus, gierzwaluw, grutto, algemene broedvogels en verblijfplaatsen van vleermuizen, leefgebied van de bever en otter, waterspitsmuis en Noordse woelmuis en de grote modderkruiper binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn.

Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen, dient voor leefgebied van de waterspitsmuis, noordse woelmuis en grote modderkruiper nader onderzoek uitgevoerd te worden zoals beschreven in paragraaf 5.1, 5.5 en 5.6.

Voor algemene broedvogels dienen enkele mitigerende maatregelen genomen te worden. Het heeft de voorkeur om buiten het vogelbroedseizoen te werken. Indien toch gestart wordt met de werkzaamheden aan het begin of te midden van het vogelbroedseizoen, dienen de maatregelen gevolgd te worden zoals beschreven in paragraaf 5.2.

Daarnaast dient verstoring door bouwverlichting voorkomen te worden voor vleermuizen die de mogelijk een verblijfplaats in de omliggende woningen hebben door de maatregelen te volgen zoals beschreven in paragraaf 5.3.

Voor de bever en de otter dient er aan westzijde van het plangebied geen extra verlichting geplaatst te worden en kan het plangebied worden afgeschermd door een bomenrij en bosschages aan te leggen.

Voor het verstoren of vernietigen van nest- of verblijfsplaatsen van beschermde diersoorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Om deze ontheffing te verkrijgen, dient er in ieder geval gemitigeerd te worden voor het verlies aan leefgebied, wat mogelijk middels het nader onderzoek zal worden aangetoond. Bij het aanbieden van deze mitigatie dient tevens rekening gehouden te worden met soort-specifieke eisen en aanvullende voorschriften vanuit de ontheffing. Met name de vaak verplichte gewenningsperiode kan ervoor zorgen dat het planvoornemen langer uitgesteld moet worden dan vooraf gedacht, de vertraging kan hierbij oplopen tot een jaar. Wanneer men echter alternatief leefgebied aanbiedt, voordat het nader onderzoek heeft plaatsgevonden, kan de gewenningsperiode alvast beginnen en kunnen de werkzaamheden mogelijk eerder worden uitgevoerd. Voor het verwijderen van leefgebied van mogelijk aangetroffen beschermde soorten dient dus een compenserend gebied aangelegd te worden met even geschikt habitat als het habitat dat verloren gaat.

Bij de realisatie van nieuwbouw wordt geadviseerd om natuurinclusief te bouwen. Natuurinclusief bouwen is een vorm van duurzaam bouwen, waarbij er meer plek voor verschillende diersoorten gerealiseerd wordt. Hierbij kan worden gedacht aan het aanbrengen van inbouwkasten in de muur of speciale dakpannen voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen.

Gorredijk, februari 2024
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 23 mei 2022.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- L.W. Bruinzeel, A.G.M. Schotman, 2011. Onderbouwing verstoringsafstanden werkplan weidevogels in Fryslân, A&W rapport 1624/Alterra rapport 2184 Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden/Alterra Wageningen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- RAVON (z.d.). Informatiepagina grote modderkruiper. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/grote-modderkruiper>
- Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>